

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Indráčkem v právní věci žalobce **R. M.**, jakožto nástupnické osoby po Bc. A. M., nar.X, posledně bytem tamtéž, zemřelé dne X, proti žalovanému **Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR** se sídlem Praha 2, Na Poříčním právu 1/376, o žalobě proti rozhodnutí ze dne 25.7.2016 sp. zn. SZ/MPSV-2016/24418-923, č.j. MPSV-2016/157715-923, **o příspěvku na péči,**

t a k t o:

I. Rozhodnutí žalovaného Ministerstva práce a sociálních věcí ČR **s e z r u š u j e** a věc se mu vrací k dalšímu řízení.

II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í

Rozhodnutím ze dne 25.7.2016 sp. zn. SZ/MPSV-2016/24418-923, č.j. MPSV-2016/157715-923 žalovaný zamítl odvolání podané Bc. A. M. a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky, krajské pobočky v Ostravě č.j. 918/2016/VIT ze dne 12.1.2016, kterým bylo rozhodnuto o přiznání příspěvku na péči ve výši 800,- Kč měsíčně od listopadu 2015. Žalovaný, jakožto odvolací orgán dospěl k závěru, že Bc. A. M. byla osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I. (lehká závislost), protože z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nebyla schopna zvládat 4 základní životní potřeby, jak vyplývá z posouzení zdravotního stavu

posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí ČR (dále jen PK MPSV ČR). Podle posudkové komise byl stejný stav hodnocen jak k datu 10.11.2015, tak i k datu 12.6.2016.

Žalobce podal proti uvedenému rozhodnutí včasnou žalobu, ve které namítal, že než došlo k vydání rozhodnutí o přiznání příspěvku na péči ze dne 12.1.2016, došlo k výraznému zhoršení zdravotního stavu jeho manželky. V důsledku toho nebyla schopna zvládat základní životní potřeby, jakými jsou mobilita, oblékání a obouvání, péče o domácnost, péče o zdraví, samostatná tělesná hygiena, orientace a komunikace. Podali proto proti prvostupňovému rozhodnutí odvolání, avšak v průběhu odvolacího řízení jeho manželka dne 12.6.2016 zemřela. Od data 5.2.2016, kdy bylo odvolání postoupeno žalovanému, až do úmrtí jeho manželky byla tato několikrát hospitalizována na onkologii a prodělala několik operačních zákroků na neurochirurgii. Během té doby byla zcela závislá na pomoci jiných osob a po jejím propuštění do domácí péče se o ní staral nepřetržitě žalobce nebo rodinní příslušníci a později požádali o pomoc a péči mobilní hospic. V tu dobu jeho manželka potřebovala spoustu kompenzačních pomůcek, které nepotřebuje ke svému životu člověk hodnocený posudkovými orgány jako závislý na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I. (lehká závislost). Žalobce je přesvědčen, že jeho manželka měla být od listopadu 2015 do dubna 2016 uznána ve II. stupni závislosti a od dubna do června 2016 dokonce ve III. stupni závislosti.

Žalovaný navrhoval zamítnutí žaloby jako nedůvodné. Ve svém vyjádření k podané žalobě ze dne 25.10.2016 poukázal zejména na závěr posudku posudkové komise MPSV ČR, kterým bylo spolehlivě prokázáno, že manželka žalobce nezvládá 4 základní životní potřeby a to: mobilitu, oblékání a obouvání, osobní aktivity a péči o domácnost. K namítaným základním životním potřebám uváděným v žalobě žalovaný dodal, že základní životní potřeby mobility, oblékání a obouvání, osobní aktivity a péče o domácnost byly jak posudkovou komisí tak i Okresní správou sociálního zabezpečení Opava uznány jako nezvládané. Ohledně základních životních potřeb orientace a komunikace nevyplynulo ze zdravotní dokumentace, že by je manželka žalobce nebyla schopna zvládat. Dále žalovaný poukázal na sociální šetření, podle kterého byla žadatelka schopna zvládnout i hygienu, vstoupit do vany a osprchovat se. Výraznější zhoršování jejího zdravotního stavu je dokladováno až v průběhu měsíce dubna a zejména května 2016, což však nesplňuje podmínku dlouhodobosti dle zákona o sociálních službách. Žalovaný proto navrhoval, aby žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta.

Krajský soud vycházel z napadeného rozhodnutí žalovaného ze dne 25.7.2016 sp. zn. SZ/MPSV-2016/24418-923, č.j. MPSV-2016/157715-923, z připojeného správního spisu žalovaného sp. zn. SZ/MPSV-2016/2418-923, jakož i z připojeného správního spisu Úřadu práce ČR, krajská pobočka v Ostravě sp. zn. UP/71162/2015/SS, č.j. 17738016/VIT a poté dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. Při řízení o žalobě žalobkyně vycházel přitom krajský soud z ust. § 65 a násl. s.ř.s., jakož i ze skutkového a právního stavu, který tu byl dán v době vydání rozhodnutí žalovaného (§ 75 s.ř.s.).

Z hlediska skutkových zjištění vyplývajících ze správního spisu správního orgánu I. stupně vzal v daném případě krajský soud za prokázáno, že Bc. A. M. požádala o příspěvek na péči dne 10.11.2015. Na základě této její žádosti bylo provedeno

sociální šetření v místě jejího bydliště. Ze záznamu o tomto sociálním šetření ze dne 25.11.2015 vyplývá, že žadatelka tehdy sdělila, že má diagnostikováno onkologické onemocnění s metastázemi do kostí, ve fázi paliativní léčby a na bolesti má předepsány opiátové náplasti. Má dvě francouzské hole, s nimiž dojde maximálně 150 metrů. Má potíže se zdoláváním schodů do bytu, bydlí ve 4. patře bez výtahu, jde s přestávkami, zadýchává se a je unavená. Mimo byt jí vždy vozí manžel autem především k lékařům. Zvládá základní hygienu obličeje a rukou, je schopna vstoupit do vany, kde se osprchuje. Pomoc potřebuje při oblékání a obouvání. Snídaně si nachystá sama, obědy jí vaří dopředu manžel, stejně tak chystá a podává jí večeře. Léky si chystá sama do zásobníku podle ordinace lékaře a předepsané náplasti na bolesti jí lepí manžel na lopatky. Při šetření byla orientovaná osobou, místem i časem. Je schopna komunikace písemné, slovní a chápe význam slov. Při vyřizování osobních záležitostí jí všude doprovází manžel, vozí jí autem. Dne 18.12.2015 byl vypracován posudek lékařem OSSZ v Opavě se závěrem, že žadatelka nevládá tyto základní životní potřeby: mobilitu, oblékání a obouvání, osobní aktivity a péči o domácnost. Jde o osobu starší 18-ti let věku, která se dle ust. § 8 odst. 2 písm. a) zákona č. 108/2006 Sb. v platném znění považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I. (lehká závislost). Rozhodnutím ze dne 12.1.2016 Úřad práce ČR, krajská pobočka v Ostravě přiznal žadatelce příspěvek na péči ve výši 800,- Kč měsíčně od listopadu 2015. Žadatelka proti tomuto rozhodnutí podala odvolání ze dne 17.1.2016, ve kterém namítala problémy se základními životními potřebami jako je mobilita, oblékání a obouvání, osobní aktivity, péče o domácnost, péče o zdraví, částečně i s tělesnou hygienou a nyní i částečně s orientací a komunikací. Z obsahu správního spisu žalovaného pak krajský soud zjistil, že jeho součástí je posudek PK MPSV ČR ze dne 30.6.2016. Posudková komise jednala podle protokolu o jednání ve složení z posudkového lékaře a dalšího lékaře – internisty a tajemnice posudkové komise. Posudek o zdravotním stavu byl vypracován k datu úmrtí žadatelky. V diagnostickém souhrnu zdravotních postižení žadatelky uvádí posudek karcinom pravého prsu s generalizací do skeletu, paliativní terapii, hypertenzi, hyperlipidemii a stav po APE. Posudek obsahuje stěžejní lékařské nálezy včetně záznamu o sociálním šetření provedeném dne 25.11.2015. Ve vlastním posudkovém hodnocení se uvádí, že u žadatelky byl v prosinci 2014 zjištěn invazivní karcinom prsu s generalizací onemocnění s metastázemi do skeletu a s postižením mening. Ze zdravotní dokumentace lze doložit, že až do 5.5.2016 byla žadatelka mobilní v bytě, byť s problémy, byla plně orientovaná a komunikativní. Výrazné zhoršování zdravotního stavu je dokladováno v průběhu dubna a zejména května 2016 s postupným zhoršováním mobility. I v tomto období není lékařem zaznamenána porucha orientace či porucha komunikace. Dopis ze dne 7.6.2016 je žadatelkou čitelně podepsán. Po propuštění z hospitalizace dne 13.5.2016 byla žadatelka zajištěna permanentním močovým katetrem a byla jí dohodnuta mobilní hospicová péče. V posudku je konstatováno, že z dokumentace nelze doložit dlouhodobost zhoršení až ztrátu sebeobslužnosti ve smyslu zákona o sociálních službách, nešlo o stav trvající jeden rok, navíc při onemocnění žadatelky nebylo možno ani předpokládat, že tento stav bude dlouhodobý ve smyslu zákona o sociálních službách. Závěrem se uvádí, že PK MPSV ČR proto hodnotí potřebu dopomoci druhou fyzickou osobou stejně jako OSSZ v Opavě. K datu 10.11.2015 i k datu úmrtí žadatelka nevládala 4 základní životní potřeby a to: mobilitu, obouvání a oblékání, osobní aktivity a péči o domácnost. Žadatelka byla tedy osobou závislou na pomoci jiné osoby ve stupni I. (lehká závislost) podle ust. § 8 odst. 2 písm. a) zákona č. 108/2006 Sb. ve znění zákona č. 366/2011 Sb. o sociálních službách.

Podle ust. § 8 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb. ve znění zákona č. 366/2011 Sb. (po 31.12.2011) *osoba starší 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve*

a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby,

b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb,

c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb,

d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb,

a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.

Podle ust. § 9 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb. ve znění k 1.1.2012 při posuzování stupně závislosti se hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby:

- a) mobilita,
- b) orientace,
- c) komunikace,
- d) stravování,
- e) oblékání a obouvání,
- f) tělesná hygiena,
- g) výkon fyziologické potřeby,
- h) péče o zdraví,
- i) osobní aktivity,
- j) péče o domácnost.

Podle § 9 odst. 4 zákona č. 108/2006 Sb. při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplyvá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

Podle ust. 9 odst. 5 zákona č. 108/2006 Sb. pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku.

Podle přílohy č. 1 k vyhl. č. 505/2006 Sb., která blíže vymezuje posuzování schopnosti zvládat základní životní potřeby:

a) Mobilita:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat vstávání a usedání, stoj, zaujímat polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, chůzí po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, používat dopravní prostředky včetně bariérových.

b) Orientace:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, mít přiměřené duševní kompetence, orientovat se časem, místem a osobou, orientovat se v obvyklém prostředí a situacích a přiměřeně v nich reagovat.

c) Komunikace:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna dorozumět se a porozumět, a to mluvenou srozumitelnou řečí a psanou zprávou, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům nebo zvukovým signálům, používat běžné komunikační prostředky.

d) Stravování:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nápoj nalít, stravu naporcovat, naservírovat, najíst se a napít, dodržovat stanovený dietní režim.

e) Oblékání a obouvání:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se, manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.

f) Tělesná hygiena:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna použít hygienické zařízení, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu, holit se.

g) Výkon fyziologické potřeby:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna včas používat WC, vyprázdnit se, provést očistu, používat hygienické pomůcky.

h) Péče o zdraví:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovená léčebná a ošetrovatelská opatření a používat k tomu potřebné léky, pomůcky.

i) Osobní aktivity:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna vstupovat do vztahů s jinými osobami, stanovit si a dodržet denní program, vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí jako např. vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.

j) Péče o domácnost:

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna nakládat s penězi v rámci osobních příjmů a domácnosti, manipulovat s předměty denní potřeby, obstarat si běžný nákup, ovládat běžné domácí spotřebiče, uvařit si teplé jídlo a nápoj, vykonávat běžné domácí práce, obsluhovat topení a udržovat pořádek.

V projednávané věci opřel žalovaný svoje rozhodnutí o posudek PK MPSV ČR ze dne 30.6.2016. Podle tohoto posudku žadatelka o příspěvek na péči Bc. A. M. k datu 10.11.2015 i k datu úmrtí dne 12.6.2016 nezvládala 4 základní životní potřeby a to: mobilitu, obouvání a oblékání, osobní aktivity a péči o domácnost. Kromě těchto základních životních úkonů, které jak posudkový lékař OSSZ v Opavě, tak i PK MPSV ČR uznali jako nezvládané, žadatelka v odvolání ze dne 17.1.2016 namítala i nezvládání péče o zdraví, tělesnou hygienu a orientaci a komunikaci. Nad rámec uznaných základních životních potřeb jako nezvládaných namítal i žalobce v podané

žalobě další nezvládané základní životní potřeby zemřelé žadatelky a to péči o zdraví, tělesnou hygienu, orientaci a komunikaci. Co se týče základních životních potřeb orientace a komunikace, pak podle závěru posudku PK MPSV ČR není možno jejich nezvládnutí dovodit ze zdravotní dokumentace žadatelky, a to ani v období zhoršování zdravotního stavu dokládaného v průběhu měsíců dubna a května 2016. Pochybnosti však vyvolává hodnocení zvládnutí základní životní potřeby péče o zdraví. Ohledně této základní životní potřeby je v posudku v rámci výpisu ze sociálního šetření provedeného dne 25.11.2015 uvedeno: „léky si chystá a užívá sama“. Přitom v záznamu z tohoto sociálního šetření se uvádí, že si žadatelka „léky chystá sama do zásobníku dle ordinace lékaře, předepsané náplasti na bolesti ji lepí manžel na lopatky“. Přitom podle přílohy č. 1 k vyhl. č. 505/2006 Sb., jak shora uvedeno, je základní životní potřeba péče o zdraví mimo jiné charakterizována schopností provádění stanovených léčebných a ošetrovatelských opatření. Zůstává tedy otázkou posudkově nezhodnocenou, zda byla žadatelka schopna použití opiátových náplastí bez pomoci druhé osoby a v případě, že tomu tak nebylo, nemohla být tato základní životní potřeba hodnocena jako zvládnutá. Ohledně žalobou namítaného nezvládnutí základní životní potřeby tělesné hygieny nelze pro posouzení této žalobní námitky z posudku PK MPSV ČR vyčíst ničeho. Uvádí se v něm, že významnější zhoršování zdravotního stavu je dokladováno v průběhu dubna a zejména května 2016 a že *„z dokumentace nelze doložit dlouhodobost zhoršení až ztrátu sebeobslužnosti ve smyslu zákona o sociálních službách, kdy nešlo o stav trvající jeden rok, navíc při onemocnění posuzované nebylo ani možno předpokládat, že tento stav bude dlouhodobý ve smyslu zákona o sociálních službách“*. K uvedenému závěru musí krajský soud především připomenout, že v ust. § 3 písm. c) zákona č. 106/2006 Sb. o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů je vymezen pojem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, jímž se rozumí zdravotní stav, který podle poznatků lékařské vědy trvá nebo má trvat déle než jeden rok, a který omezuje funkčně schopnosti nutné pro ovládnutí základních životních potřeb. Zákon tedy vymezuje pojem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a ne pojem *„dlouhodobosti zhoršení až ztráty sebeobslužnosti“*, jak se uvádí v posudku posudkové komise MPSV ČR. V případě zemřelé žadatelky se nepochybně o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav jednalo, když se v posudku uvádí zjištění základního onemocnění karcinomem pravého prsu s generalizací do skeletu v prosinci roku 2014. V důsledku tohoto dlouhodobě nepříznivého zdravotního ostatně byla oběma posudkovými orgány v průběhu správního řízení uznána jako neschopna zvládat 4 základní životní potřeby. Jestliže došlo v průběhu správního řízení k podstatnému zhoršení jejího zdravotního stavu a k následnému úmrtí a v důsledku tohoto zhoršení i k neschopnosti zvládat další základní životní úkony, není možno ustanovení § 3 písm. c) zákona č. 106/2006 Sb. vykládat tak, že nezvládnutí dalších životních úkonů musí u posuzované osoby trvat jeden rok, jak to učinila posudková komise v závěru svého posudku, kdy navíc tento závěr a názor převzal do svého odůvodnění i žalovaný.

Se zřetelem k ust. § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., v platném znění, krajský soud neměl možnost v této právní věci vyžádat od posudkové komise doplňující posudek, jehož úkolem by bylo reagovat na všechny námitky žalobce a pečlivě odůvodnit, zda v žalobě namítané základní životní potřeby, tj. péče o zdraví a tělesnou hygienu, byla žalobkyně schopna zvládat zejména s přihlédnutím ke zhoršenému zdravotnímu stavu bez ohledu na délku trvání tohoto zhoršení.

Za této situace krajskému soudu nezbylo, než rozhodnutí žalovaného zrušit pro vady řízení podle ust. § 78 odst. 1 s.ř.s. a věc mu vrátil k dalšímu řízení podle odst. 4 téhož ustanovení. Žalovaný v dalším řízení bude povinen odstranit vady řízení, které spočívají v neúplnosti a tím i nepřesvědčivosti posudku posudkové komise MPSV ČR ze dne 30.6.2016. Soud rozhodoval se souhlasem účastníků řízení v souladu s ust. § 51 s.ř.s. bez nařízení jednání.

Žádnému z účastníků nebylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení, neboť procesně úspěšnému žalobci v průběhu řízení žádné prokazatelné náklady nevznikly (§ 60 odst. 1 s.ř.s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost k Nejvyššímu právnímu soudu v Brně ve lhůtě do dvou týdnů po doručení rozhodnutí, písemně ve dvojím vyhotovení. Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel nebo jeho zástupce nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

Ostrava dne 7. února 2017

**JUDr. Petr Indráček
samosoudce**